

זוהר לפורים

מגילת אסתר פרק א'

(א) **בַּיּוֹם אֲחַשְׁוֵרוּשׁ^[א] הוּא אֲחַשְׁוֵרוּשׁ הַמֶּלֶךְ מֵהַדּוֹ וְעַד בּוֹשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמָאָה מְדִינָה: (ב) בַּיּוֹם הַהוּא כְּשֶׁבֶת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוּשׁ^[ב] עַל כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ אֲשֶׁר בְּשׁוּשַׁן**

א. זוהר שמות (פרשת שמות דף ז' ע"א):

אֲחַשְׁוֵרוּשׁ לֹא הֵיךָ רֵאוּי לְמֶלֶךְ וְקָם בְּכַח עֶשְׂרוֹ

רבי יוסי ורבי יהודה, הוּו יתבי ולעאן באורייתא קמיה דרבי שמעון, אמר רבי יהודה, האי דכתיב ויקם מלך חדש על מצרים, ותנינן, דאיהו קם מגרמיה, מה דהוה שפל, קם, ולא אתחזי למלכא, ובעותרא קם. אמר רבי שמעון, פלא הכי הוא, כגוונא דאחשורוש דלא אתחזי למלכא, וקם מגרמיה, וקם בעותרא, ובעא לאובדא לישראל מעלמא, אוף הכא, האי לא אתחזי למלכא, וקם מגרמיה, ובעא לאובדא לישראל מעלמא, דכתיב ויאמר אל עמו וגו', הבה נתחכמה לו וגו', וכד הוה קם מלכא לעילא, קם מלכא לתתא.

רבי יוסי ורבי יהודה היו יושבים ועוסקים בתורה לפני רבי שמעון. אמר רבי יהודה, מה זה שכתוב ויקם מלך חדש על מצרים, ושינינו שהוא קם מעצמו, מה שהיה שפל - קם, ולא ראוי היה למלך, ובעשר הוא קם. אמר רבי שמעון, הכל כך הוא, כמו אחשורוש שלא היה ראוי למלך, וקם מעצמו, וקם בעשר, ורצה להאביד את ישראל מן העולם, אף כן זה לא ראוי למלוכה, ועמד מעצמו, ורצה להאביד את ישראל מן העולם, שכתוב ויאמר אל עמו וגו', הבה נתחכמה לו וגו'. וכשהיה עומד מלך למעלה - עומד מלך למטה.

ב. זוהר דברים (פרשת כי תצא דף רע"ו ע"א):

דַּרְכָּם שֶׁל מְלָךְ וּמְלֻכָּה לְרַכֵּב רַק עַל סוּסִים וְלֹא עַל חֲמוֹרִים

אין דרך של מלך ומלכה לרכב על חמור, אלא על סוסים, זהו שכתוב (חבוקק ג) כי תרכב על סוסים מרכבותיך ישועה. שאין מזלזלים במלכות להרכיב המלכה על חמור. כל שכן מלך, אין זה

לית דרכא דמלכא ומטרונייתא, למרכב על חמרא, אלא על סוסון. הדא הוא דכתיב, (חבוקק ג) כי תרכב על סוסים מרכבותיך ישועה. דאין מזלזלין במלכותא, למרכב מטרונייתא על חמרא.

הַבִּירָה: (ג) בַּשָּׁנָה שְׁלוֹשׁ לְמַלְכוֹ עָשָׂה מִשְׁתֶּה לְכָל שָׂרָיו וְעַבְדָּיו
 חֵיל פָּרָס וּמְדֵי הַפְּרָתָמִים וְשָׂרֵי הַמְּדִינֹת לְפָנָיו: (ד) בְּהִרְאֹתוֹ אֶת
 עֶשְׂרַת כְּבוֹד מְלָכוֹתָו וְאֶת יֶקֶר תַּפְאֶרֶת גְּדוּלְתוֹ יָמִים רַבִּים שְׂמוֹנִים
 וּמֵאת יוֹם: (ה) וּבְמִלּוֹאת הַיָּמִים הָאֵלֶּה עָשָׂה הַמֶּלֶךְ לְכָל הָעָם
 הַנִּמְצָאִים בְּשׁוֹשַׁן הַבִּירָה לְמַגְדוֹל וְעַד קָטָן מִשְׁתֶּה שִׁבְעַת יָמִים
 בַּחֲצַר גִּנַּת בֵּיתֵן הַמֶּלֶךְ: (ו) חוּר בְּרַפֶּס וּתְבִלַּת אָחוּז בְּחַבְלֵי בּוּץ
 וְאַרְגָּמָן עַל גְּלִילֵי כֶסֶף וְעַמּוּדֵי שֵׁשׁ מַטּוֹת זָהָב וְכֶסֶף עַל רֻצְפַת
 בַּהֵט וְשֵׁשׁ וְדָר וְסַחֲרָת: (ז) וְהַשְּׁקוֹת בְּכֵלֵי זָהָב וּכְלִים מִכְּלִים
 שׁוֹנִים וַיִּין מְלָכוֹת רַב בֵּיַד הַמֶּלֶךְ: (ח) וְהַשְׁתִּיָּה כִדָּת אֵין אַנְס כִּי
 כֵּן יִסַּד הַמֶּלֶךְ עַל כָּל רַב בֵּיתוֹ לַעֲשׂוֹת בְּרֻצוֹן אִישׁ וְאִישׁ: (ט) גַּם
 וְשִׁתֵּי הַמְּלָכָה עֲשֶׂתָה מִשְׁתֶּה נָשִׁים בֵּית הַמְּלָכוֹת אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ
 אַחֲשׁוּרוּשׁ: (י) בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי כְּטוֹב לֵב הַמֶּלֶךְ בִּיַּיִן אָמַר לְמַהוּמָן
 בּוֹתָא חֲרַבּוֹנָא בְּגֵתָא וְאַכְנָתָא וְתַר וּכְרַבֶּם שִׁבְעַת הַסְּרִיסִים
 הַמְּשֻׁרְתִים אֶת פְּנֵי הַמֶּלֶךְ^[א] אַחֲשׁוּרוּשׁ: (יא) לְהַבִּיא אֶת וְשִׁתֵּי

מקום הדיוט עבד, שִׁדְרָכוּ לְרַכֵּב עַל
 חֲמוֹר. וְלִכְּן כָּתוּב בְּמִשְׁיחַ (זכריה ט) עֲנִי
 וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר. עֲנִי הוּא שֵׁם בְּסִימָן:
 עֲרוּבִין, נְדָה, יְבָמוֹת. וְשָׂאָר מִשְׁנֵיֹת
 בְּכָלֵל. וְלֹא נִקְרָא שֵׁם מֶלֶךְ, עַד שֶׁרוֹכֵב
 בְּסוּסָה שְׁלוֹ, כְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל.

כָּל שֵׁכָן מְלָכָא, לִית דִּין אֲתָר הַדְּיוֹט
 עַבְד, דְּאָרְחִיָּה לְמַרְכָּב עַל חֲמֹרָא. וּבְגִין
 דָּא כְּתִיב בִּיהַ בְּמִשְׁיחַ, (זכריה ט) עֲנִי דָף
 רַע"ו ע"א) וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר. עֲנִי אִיהוּ תַמָּן
 בְּסִימָן, עֲרוּבִין נְדָה יְבָמוֹת, וְשָׂאָר
 מִתְּנִיתִין בְּכָלֵל. וְלֹא אֲתַקְרִי תַמָּן מֶלֶךְ,
 עַד דְּרָכִיב בְּסוּסָא דִּילִיָּה כְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל.

ג. זוהר בראשית (פרשת מקץ - דף קצד ע"א):

נִהַר זָה יוֹסֵף מַדַּת הַיְסוּד הַמִּשְׁפִּיעַ

בְּאֵ רָאָה, [כִּמוֹ שֵׁנָאמַר] (שם סח) בְּרוּךְ
 אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמָס לָנוּ. בְּרוּךְ אֲדֹנָי,
 בְּאֵלֵיךְ דְּלָת נֹו"ן יו"ד, וְהַפְּסוּק הַזֶּה
 הוּא סוּד הַחֲכָמָה. יוֹם יוֹם - אֵלוֹ שְׁנַתִּים

תָּא חֲזִי, (כִּמוֹ דַּאת אַמַר) (תהלים סח) בְּרוּךְ
 אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמָס לָנוּ. בְּרוּךְ אֲדֹנָי,
 בְּאֵלֵיךְ דְּלָת נֹו"ן יו"ד, וְהִיא קְרָא רְזָא
 דְּחֻכְמָתָא אִיהוּ. יוֹם יוֹם, אֵלוֹ שְׁנַתִּים

הַמֶּלֶכָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ בְּכֹתֵר מַלְכוּת לְהִרְאוֹת הָעַמִּים וְהַשָּׂרִים אֶת
 יְפִיהָ כִּי מִזֹּבַת מְרָאָה הִיא: (יב) וְתִמְאֵן הַמֶּלֶכָה וְשִׁתִּי לָבוֹא בְּדַבַּר
 הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּיַד הַסָּרִיסִים וַיִּקְצַף הַמֶּלֶךְ מְאֹד וַחֲמָתוֹ בַּעֲרָה בּוֹ:
 (יג) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְחַכְמָיִם יָדְעֵי הָעֵתִים כִּי בֵּן דָּבָר הַמֶּלֶךְ לִפְנֵי כָּל
 יָדְעֵי דָת וְדִין: (יד) וְהִקְרַב אֵלָיו כְּרִשְׁנָא שֶׁתֵּר אֲדַמְתָּא תְּרִשִׁישׁ
 מָרַם מְרַסְנָא מְמוּכָן שְׁבַעַת שָׂרֵי פָרַם וּמְרֵי רָאִי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ

ימים, כמו ש'נאמר ויהי מקץ שנתים ימים. ופרעה חלם והנה עמד על היאר - סוד הוא, כמו שלמדנו, זה יוסף, ש'נהר [שכל הנהר] הזה הוא יוסף הצדיק. והנה מן היאר עלת שבע פרות יפות מראה ובריאת בשר ותרעינה באחו. והנה מן היאר, שהרי מהנהר הזה מתברכות כל אותן הדרגות שלמטה, משום שאותו נהר ששופע ויוצא הוא משקה וזן את הכל, ויוסף הוא נהר שתתברך כל ארץ מצרים בשבילו.

שבע הנערות ושבע הסריסים מרמזים על שבע מדות

ובא ראה, אותו הנהר, שבע דרגות נשקות ומתברכות ממנו, ואלו הם יפות מראה ובריאת בשר. ותרעינה באחו, בחבור ואחווה, שאין נמצא בהם פרוז וכלם לשבח עומדים. שהנה כל שבע הדרגות הללו שאמרנו הוא סוד, כמו ש'נאמר (אסתר ב) ואת שבע הנערות הראיות לתת לה מבית המלך וגו'. ועל פן שבע פרות יפות מראה, וכנגד זה כתוב שבעת הסריסים המשרתים את פני המלך וגו'.

ימים, כמה דאת אמר (דף קצד ע"א) ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עומד על היאור, רזא איהו, כמה דאתמר דא יוסף. ד'נהר (ס"א דכל נהר) דא, יוסף הצדיק הוא. והנה מן היאור עולות שבע פרות יפות מראה ובריאות בשר ותרעינה באחו. והנה מן היאור, דהא מנהר דא אתברכאן כל אינון דרגין דלתתא. בגין דההוא נהר דנגיד ונפיק, איהו אשקי וזן לכלא. ויוסף איהו נהר, לאתברכא כל ארעא דמצרים בגיניה.

ותא חזי, ההוא נהר, שבע דרגין אתשקין ואתברכן מניה, ואלין אינון יפות מראה ובריאות בשר. ותרעינה באחו, בחבורא באחווה דלא אשתכח בהו פירודא. וכלהו לשבחה קיימין, דהא כל הני דרגין שבע דקאמרון, רזא איהו. כמה דאת אמר, (אסתר ב) ואת שבע הנערות הראיות לתת לה מבית המלך וגו'. ועל דא שבע פרות יפות מראה, ולקבל דא כתיב שבעת הסריסים המשרתים את פני המלך וגו'.

הַיֹּשְׁבִים רֵאשֹׁנָה בַּמְּלָכוֹת: (טו) כָּדָת מַה לַּעֲשׂוֹת בַּמְּלָכָה וְשָׂתִי
עַל אֲשֶׁר לֹא עָשִׂתָה אֶת מֵאֲמַר הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרוּשׁ בְּיַד הַפָּרְסִים:
(טז) וַיֹּאמֶר מוֹמְכֵן (מְמוֹכֵן) לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים לֹא עַל הַמֶּלֶךְ
לְבַדּוֹ עֲוֹתָה וְשָׂתִי הַמְּלָכָה כִּי עַל כָּל הַשָּׂרִים וְעַל כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר
בְּכָל מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרוּשׁ: (יז) כִּי יֵצֵא דְבַר הַמְּלָכָה עַל כָּל
הַנְּשִׁים לְהַכּוֹת בְּעֲלִיהֶן בְּעֵינֵיהֶן בְּאֲמָרָם הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרוּשׁ אָמַר
לְהַבִּיא אֶת וְשָׂתִי הַמְּלָכָה לִפְנֵינוּ וְלֹא כָּאֵה: (יח) וְהַיּוֹם הַזֶּה
תֵּאמְרָנָה שָׂרוֹת פָּרַס וּמְדֵי אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת דְּבַר הַמְּלָכָה לְכָל שָׂרֵי
הַמֶּלֶךְ וּכְדֵי בּוּיּוֹן וְקֶצֶף: (יט) אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב יֵצֵא דְבַר מְלָכוֹת
מִלִּפְנֵינוּ וַיִּכְתַּב בְּדַתִּי פָּרַס וּמְדֵי וְלֹא יַעֲבֹר אֲשֶׁר לֹא תָבוֹא וְשָׂתִי
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרוּשׁ וּמְלָכוֹתָהּ יִתֵּן הַמֶּלֶךְ לְרַעוּתָהּ^[1] הַמְּזוּבָה

ד. זוהר - תיקוני זוהר תקונא עשרין, חזד ועשרין (דף ס' ע"ב):

כְּשִׁיבֹא הַמְּשִׁיחַ יַחֲזִיר הַמֶּלֶךְ אֶת הַמְּלָכוֹת לְשִׁכְנָה הַקְּדוּשָׁה

ועוד, שכינה היא מצות העמדת מלך, זהו שכתוב שום תשים עליך מלך, וכביכול, כל זמן שאין שכינה במקומה אין מלך, ומשום ששכינה היא מלכות על אדם, נאמר בו שום תשים עליך מלך, להיות ישראל בה כלם בני מלכים. שאין מלך בלי מלכות, שבגלות שפחה תירש גברתה, ובזמן שיבא המשיח נאמר ומלכותה יתן המלך לרעותה הטובה ממנה, היא מלכותו, היא כסאו, היא עטרתו. משל למלך שיש לו כלי יקר והוא חביב אליו, לפעמים שם אותו עטרה על ראשו, זה תפלין של ראש, לפעמים קושר אותו באצבע, וזה תפלין של יד, לפעמים שם אותו תחתיו

ועוד שכינתא איהי מצות העמדת מלכא, הדא הוא דכתיב (דברים יז טו) שום תשים עליך מלך, וכביכול כל זמנא דלית שכינתא באתרהא לית מלכא, ובגין דשכינתא איהי מלכות על בר נש, אתמר ביה שום תשים עליך מלך, למהוי ישראל בה כלהו בני מלכים. (דף ס ע"ב) דלית מלך בלא מלכות, דבגלותא שפחה תירש גברתה, ובזמנא דיייתי משיחא אתמור (אסתר א יט) ומלכותה יתן המלך לרעותה הטובה ממנה, איהי מלכותיה, איהי כרסיה, איהי עטרת דיליה, למלכא דאית ליה מאנא דיקר ואיהי מחבבא לגביה, לזמנין שוי ליה עטרה על רישיה דא תפלין דרישא, לזמנין קשיר ליה

מִמָּנָה: (כ) וְנִשְׁמַע פִּתְגָם הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּכָל מַלְכוּתוֹ כִּי רַבָּה
 הִיא וְכָל הַנָּשִׁים יִתְּנוּ יָקָר לְבַעֲלֵיהֶן לְמַגְדוֹל וְעַד קָמָן: (כא) וַיֵּיטֵב
 הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ בְּדָבָר מְמוּכָן: (כב) וַיִּשְׁלַח
 סָפְרִים אֶל כָּל מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ אֶל מְדִינָה וּמְדִינָה כְּבַתְּבָהּ וְאֶל עַם
 וְעַם כְּלָשׁוֹנוֹ לְהִיזֵת כָּל אִישׁ שִׁרְר בְּבֵיתוֹ וּמְדָבָר כְּלָשׁוֹן עִמּוֹ:

בְּאַצְבָּעָא וְדָא תַּפְלִין דִּיד, לְזַמְנִין שׁוּי וְנִקְרָא כְּסָאוֹ, לַפְעָמִים עוֹשֶׂה מְמוּנָו
 לִיה תַּחֲזוּתִיה וְאַתְקַרִי כְּרִסְיָא דִּילִיה, לְבוּשׁ.
 לְזַמְנִין עֲבִיד מִינָה לְבוּשָׂא.

אָבֵל עֲכָשׁוּ בְּגָלוֹת הַכֵּל הַשֶּׁף

וְכַעַן דְּאִיְהִי מְרַחֵקָא מִן מַלְכָּא, אַתְמַר
 בְּמַלְכָּא (ישעיה נ ג) אֲלֵבִישׁ שְׂמִים קְדָרוֹת,
 וְשָׂכִינְתָּא אֲמַרְתָּ אֵל תְּרַאוּנִי שְׂאֲנִי
 שְׁחַרְחַרְתָּ (שיר א ו), וּבְנֵי נִשְׂאָ דְּאִינוּן
 שְׂטִיין מְסַתְּפִלִין בְּלְבוּשָׂא, וְאַחֲרֵינוּן הָכִי
 מְסַתְּפִלִין בְּגוּפָא, וּבְגָלוֹתָא כְּלָהוֹן שְׂטִיין,
 אָבֵל פְּקַחָא חֲפִימָא אֶסְתַּפֵּל מְלָגָאוּ, וְכַד
 יְתִי פּוּרְקָנָא אַתְפִּשְׁט מְלְבוּשֵׁין
 דְּקְדָרוֹתָא, וְזָרִיק לֹון עַל אוֹמִין דְּעֵלְמָא,
 הָדָא הוּא דְּכַתִּיב (שמות י כב) וַיְהִי חֹשֶׁף
 אֶפְלָה וְגוֹמֵר, וְלָכֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר
 בְּמוֹשְׁבוֹתָם.